

Begroting 2025 - Eerste termijn

Versie 16 oktober

Goed met je geld omgaan

We willen starten met een compliment. Met man en macht is eraan gewerkt om een op papier sluitende begroting voor te leggen. Een begroting waarbij er helaas lastenverzwaring voor onze burgers volgt. Dit uit zich onder andere in een hogere OZB en leges. Wij vinden dit echter onvermijdelijk.

Helaas belegt het Rijk steeds meer taken bij de gemeente en komt in veel gevallen niet of met onvoldoende middelen over de brug. Dat is een van de redenen waardoor het steeds lastiger wordt de begroting sluitend te krijgen. Dat zien we terug in de meerjarenbegroting. Een sluitende begroting is voor Roerstreek Lokaal essentieel voor een toekomstbestendig Roerdalen.

De afgelopen periode hebben we gemerkt dat er in de financiën vaak grote fluctuaties zitten. Het ene moment hebben we een tekort, het andere moment blijkt dat we toch geld overhebben. De gemeente gaat werken met een nieuw systeem. Gaat dit systeem ons helpen om beter in control te zijn, beter te begroten, meer up-to-date en meer open en transparant te kunnen zijn? Wij zouden graag zien dat wij, de raad, komend jaar gelijk worden geïnformeerd als er uitschieters zijn, zowel naar boven als naar beneden. Kunnen we hier nadere afspraken over maken? Wij denken hierbij aan een dashboard voor de gemeenteraad.

Wij lezen dat er in een aantal programma's niet wordt geïndexeerd. Herhaaldelijk worden we echter ermee geconfronteerd (ook landelijk) dat zaken meer kosten dan oorspronkelijk begroot. Wanneer er niet geïndexeerd wordt, is dit onvermijdelijk. Door te indexeren wordt de begroting realistischer en komt de raad niet voor het voldongen feit te staan dat er te weinig begroot is.

Indexeringscijfers zijn bekend, dus wij vragen hier nogmaals aandacht voor. Als het besluit is dat we niet indexeren vragen wij ons af in hoeverre wij op de begroting kunnen vertrouwen als het gaat om grote investeringen in de toekomst zoals de school in Montfort, ons mobiliteitsplan en onze onderhoudsplannen (bijvoorbeeld riolering, wegen of groen). Waarom wordt er niet geïndexeerd? En wat is nodig om indexering wel mee te nemen in de meerjarenbegroting?

Investeren om te renderen vinden we van groot belang, maar projecten als een reclamemast en gemeentelijk zonneveld hebben een lange adem nodig. We zijn blij dat er werk wordt gemaakt van uitbreiding van bedrijventerreinen. Zijn er meer mogelijkheden binnen onze gemeente om gelden te genereren? En op welke termijn zijn deze te realiseren?

We kunnen onze tekorten niet steeds bij onze inwoners blijven neerleggen. Als gemeente moeten we aan de slag met alternatieve inkomstenbronnen. Zo kunnen we Roerdalen leefbaar en betaalbaar houden voor iedereen.

Het Rijk heeft (nog) niet bewogen en het ravijnjaar 2026 staat ons nog steeds te wachten. Roerstreek Lokaal! vindt het belangrijk reëel te blijven en voorbereid te zijn op wat mogelijk komt. Moeten we niet daarom nu toch al de takendiscussie gaan voeren om voorbereid te zijn op tegenvallende bijdragen vanuit Rijk of andere inkomstenbronnen? Of kunnen we deze klappen deels opvangen met de inkomsten uit de reclamezuil en het gemeentelijk zonneveld? En zijn er nog mogelijkheden om processen te vereenvoudigen of automatiseren, waardoor onze medewerkers minder tijd kwijt zijn aan een opdracht of taak?

Prioriteiten stellen

Het is goed om te zien dat het college drie prioriteiten heeft gesteld. Drie prioriteiten die zich richten op een betere toekomst en op samen elkaar ondersteunen.

1. *Bouwen en wonen*: Er wordt hard gewerkt. We hebben er alle vertrouwen in dat dit voortvarend wordt opgepakt door onze wethouder. We zien het actieplan graag snel tegemoet. We gaan ervan uit dat hierin ook de samenwerking met woningontwikkelaars, woningcorporatie en eventueel zorgverleners wordt opgenomen. Klopt dit?
2. *Duurzaamheid*: Hier wordt echt aan de slag gegaan met ons klimaat. Vanuit de vastgestelde koers zien we dat er al veel stappen worden gezet. We zijn op de goede weg. We willen graag nauw betrokken worden bij de te maken keuzes betreffende de VAWOZ (verkenning aanlanding wind op zee) en de Delta Rhine Corridor. Ook vragen we de wethouder om grote aandacht te besteden aan de belangrijke landschappelijke elementen binnen onze Natura 2000 gebieden, het Munnichsbos en het Roerdal bij de verwezenlijking van deze projecten.

We zien dat er veel gebeurt aan ondersteuning voor de inwoners op vlak van duurzaamheid. Denk aan projecten als zon op dak, de GVR (Gemeentelijke Verduurzamingsregeling) en energiecoaches. Hopelijk weten al onze inwoners de weg naar deze regelingen te vinden, zodat iedereen in onze gemeente hiervan kan profiteren. We weten dat er op dit gebied veel aandacht uit gaat naar communicatie. We horen graag wat de resultaten zijn van deze acties en of dit ook extra inschrijvingen oplevert.

3. *Bestaanszekerheid*: Dit thema wordt samen met onze inwoners opgepakt bij diverse themavonden. *Hoe kunnen we elkaar het beste helpen en ondersteunen? Wat kun je zelf? Waar heb je hulp bij nodig?* Allemaal vragen die op deze avonden duidelijk naar voren komen. En met name ook, hoe kunnen we het zo eenvoudig mogelijk maken. Werken vanuit de bedoeling en niet vanuit regeltjes. Dat vraagt een andere benadering van onze medewerkers en resulteert hopelijk in een nog positievere klantervaring bij onze inwoners. Waarbij natuurlijk niet altijd alles goedgekeurd kan worden, maar waarbij ambtenaren en inwoners samen zoeken naar de best mogelijke oplossing,

Het sociaal domein kost veel geld. Een terugkomend thema, dat we ditmaal niet nogmaals uit de doeken doen. De thematiek is bekend, net als de hoge kosten. Onze wethouder werkt keihard aan het versterken van de sociale basis binnen Roerdalen en zet in op preventie. Wij geloven daarin! En we willen het ingezette beleid dan ook graag voortzetten.

Wij willen extra aandacht vragen voor het programma Kansrijke Start, omdat we het belangrijk vinden problemen zo vroeg mogelijk aan te pakken en in de basis verdient ieder kind een goede toekomst. Bij kinderen met achterstanden is het van belang binnen de VVE goed te kijken naar het hele systeem. Meestal blijkt er meer aan de hand te zijn. Kijkt het sociaal team bij vragen altijd breder dan het kind alleen?

We blijven de discussie over de rolverdeling tussen de gemeente en andere partijen nauw volgen en we vragen de wethouder daar ook kritisch naar te blijven kijken. Daarbij vragen we ons ook af of voorzieningen voor onze hulpbehoevende inwoners, denk aan scootmobiel, niet uit andere regelingen betaald kunnen worden zoals bijvoorbeeld de wet langdurige zorg. We willen graag weten of inwoners die bepaalde voorzieningen nodig hebben ook kritisch worden gevolgd. Hebben zij een bepaalde voorziening nog nodig na een bepaalde tijd? Of hebben zij juist iets anders nodig?

Helaas zien we in de begroting dat er in 2026 ongeveer € 400.000 euro minder beschikbaar is voor programma 1 (Sociaal domein). Dit heeft alles te maken met de korting op de algemene uitkering die onze gemeente van de overheid ontvangt. Dit lijkt ons zeker binnen dit programma niet wenselijk omdat de trajecten en projecten die hier lopen vaak een lange adem vragen en niet even een jaar op pauze gezet kunnen worden. Daar zijn onze inwoners niet bij gebaat. Kunt u aangeven hoe u dit bij de landelijke overheid gaat aanklaarten (met andere gemeenten of K-80) en of het mogelijk is om dit gat te dichten?

Met interesse hebben we het mensontwikkelbedrijf in Leudal bezocht en wij juichen de komst van een eigen mensontwikkelbedrijf (MOB) toe. Iedereen in Roerdalen moet kunnen meedoen, een van de speerpunten van onze fractie. Door de mens centraal te stellen en te onderkennen dat werk veel meer is dan alleen een baan. Het levert salaris op, maar bovenal een gevoel van erbij horen, ontwikkelkansen krijgen en onafhankelijkheid. Daarbovenop geeft het structuur en (meer) sociale contacten. Het MOB helpt mensen weer arbeidsfit te maken; door kennis, ervaring of vaardigheden en zorgt ervoor dat de deelnemers worden begeleid naar een passende functie binnen of buiten onze gemeente. Dit vraagt maatwerk en het mooie is dat een MOB dit kan bieden omdat het kleinschalig is en dichtbij onze inwoners staat.

Bestaanszekerheid vragen wij ook voor onze beheerstichtingen, die zorgen voor het beheer en (een deel van) het onderhoud van onze dorpshuizen, multifunctionele centra, zwembaden en andere accommodaties. We zijn blij dat komend jaar het accommodatiebeleid wordt herijkt en dat hierbij ook het jeugdbeleid wordt meegenomen.

Vorig jaar riepen we op het verstandig te vinden dat er eerst mét die jeugd en jongeren gesproken wordt, voordat er keuzes gemaakt gaan worden over deze groep. Top dat dit ook afgelopen jaar gebeurd is! Uit dit traject is inzichtelijk gemaakt waar de jeugd in de dorpen behoefte aan heeft. Voorbeelden die de jongeren zelf noemen zijn:

- a) Goed onderhoud en beschikbaarheid van de bestaande faciliteiten;
- b) Laagdrempelige, betaalbare en eenvoudig (met de fiets) bereikbare sportfaciliteiten;
- c) Een eigen plek om (onder begeleiding) te chillen en samen leuke dingen te doen en;
- d) En grotere (sport)activiteiten/evenementen voor jongeren van verschillende leeftijdscategorieën.

Naast (kampvuur)gesprekken is er ook een vragenlijst uitgezet onder de jongeren van Roerdalen. Wij vragen ons af of de antwoorden op de uitgezette vragenlijst een weerspiegeling zijn hoe alle jeugd van Roerdalen onze gemeente beleeft. Wij missen de reacties van de jeugdigen die voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs bezoeken en jeugdigen die in de knel zitten. Worden de resultaten van het onderzoek gelegd naast de ervaringen van de jongerenwerkers, de praktijkondersteuners en andere betrokkenen vanuit het sociaal team om te voorkomen dat deze categorieën buiten de boot vallen? Voordat wij naar het jeugdbeleid gaan willen we graag verdere informatie van die kant ontvangen. Is dat mogelijk?

Verder vinden wij van groot belang dat bij de herijking van het accommodatiebeleid de beheerstichtingen, nauw worden betrokken. De beheerstichtingen bestaan immers uit een afvaardiging van gebruikers van de accommodatie die op vrijwillige basis het beheer van een accommodatie organiseren en/of uitvoeren. Zij weten precies welk onderhoud voor de gebruikers nodig en gewenst is om de accommodatie te optimaliseren, naast natuurlijk de wettelijke eisen waaraan een accommodatie moet voldoen.

Gemeente en beheerstichtingen kunnen elkaar hier versterken door kennis en ervaring met elkaar te delen en samen tot een realistisch, eerlijk en gezond toekomstperspectief te komen. Dat gezonde toekomstperspectief moet per accommodatie in onderling overleg tussen beheerstichtingen en gemeente vastgesteld te worden. Naast afspraken, wensen, eisen en beschikbare budgetten hoort ook draagkracht in de afweging meegenomen te worden wanneer het gaat over een gezond toekomstperspectief. Op basis van dat gezonde toekomstperspectief kunnen gezamenlijk prioriteiten voor het onderhoud en beheer gesteld worden. Zo is duidelijk wat de gemeente van de beheerstichtingen verwacht en wat de beheerstichtingen van de gemeente mogen verwachten. Dat is samen doen!

Welke termijnen mogen wij als raad verwachten met betrekking tot herziening/afronding van de accommodatiediscussie? En op welke wijze wilt u de herijking vormgeven?

Groen

We zijn blij dat er een nieuw groenbeheerplan komt, met aandacht voor het maaibeeld. Los van het feit of je het mooi of lelijk vindt, zullen we keuzes moeten maken wat het onderhoudsniveau gaat zijn. Meer onderhoud en frequenter maaien, vraagt een grotere investering. En niet maaien daarentegen geeft vrij spel aan soorten als ridderzuring, distels of jakobs kruiskruid. Deze soorten verspreiden zich gemakkelijk naar het agrarisch grondgebied en worden vervolgens met vergif bestreden. Je kunt je dan afvragen wat erger is. De bestrijding van invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop stelt ons weer voor andere uitdagingen, omdat maaien dan geen optie is.

De keuzes die we eerder als gemeente in het maaibeeld gemaakt hebben, lijken met alle geluiden die we vanuit de dorpen horen, niet altijd de juiste te zijn geweest. Het voorstel voor een aangepast beleid wachten we daarom met interesse af.

We begrijpen verder dat de groencampus kampt met personeelstekort, waardoor werkzaamheden worden uitbesteed om te voorkomen dat er achterstallig onderhoud ontstaat. Worden de uitgevoerde uitbesteede werkzaamheden gecontroleerd en waar nodig besproken met, en gecorrigeerd door de betreffende uitvoerder?

Communicatie

En als laatste de communicatie naar onze inwoners. Daar wordt veel op ingezet. Wij willen echter aandacht vragen voor de dienstverlening naar onze inwoners. Er worden veel mensen geholpen via website, telefonisch, email en bij het loket. Er bereiken ons toch nog steeds klachten over nietszeggende antwoorden, lang wachten, ongepaste benadering, enzovoorts. Het is goed dat er aandacht is voor het directe contact. Wij zouden echter graag zien dat ook aandacht is voor het beantwoorden, vastleggen en op een gedegen manier beantwoorden van email vragen.

Afsluitend

Een algemene opmerking m.b.t. de begroting willen wij graag meegeven. Bij een aantal genoemde doelen, vragen wij ons af of dit daadwerkelijk doelen zijn. Het is naar ons idee geen doel op zich om een medewerker aan te nemen of een bijeenkomst met een raads werkgroep te organiseren. Het gaat voor Roerstreek Lokaal om zaken die we willen bereiken, niet om het 'hoe'. Met goede meetbare en concrete doelstellingen komen we meer (en weer) in control. Liever een doelstelling niet gehaald, met een eerlijke en volledige toelichting dan een 'vinkje om het vinkje te zetten'. Wellicht is dit een cultuurvraagstuk en per afdeling verschillend, maar wij willen hier toch aandacht voor vragen.

Roerdalen is een fijne plek om te wonen, werken en verblijven. Daar mogen, nee daar moeten we trots op zijn, ondanks de roerige tijden en onzekerheden. Het is niet altijd makkelijk, maar we

moeten wel blijven doorpakken. Gewoon doen, de tijd besteden in daden en niet in onnodig beleid of praattafels.

Wij zijn zeer benieuwd naar de reactie van het college op onze inbreng. En via deze weg dank aan eenieder die heeft bijgedragen aan het samenstellen van deze heldere begroting.